

ОТ РИМ ДО СОФИЯ.

ПЪТЯТ НА РАЗКАЗИТЕ ЗА ДЕЦА НА ДОРА ГАБЕ, ПРЕВЕДЕНИ ОТ ДЕЦА НА ИТАЛИАНСКИ ЕЗИК

Веска Топалова

Централна библиотека на Българската академия на науките

През 2014 година културна асоциация „Паралел 43“ с председател Венета Ненкова се захваща с амбициозната задача да създаде *българско неделно училище* в Рим, в което да се обучават деца с български корени. Още в името на асоциацията личи желанието на създателката да свърже нишките на културната, историческа и географска близост между България и Италия, които се намират между 42-ия и 43-ия паралел. От любовта на младата българка към България се ражда едно от най-успешните в момента български неделни училища в Италия – училище „Асен и Илия Пейкови“, което възражда имената на двама забравени от България за дълго време, но много уважавани в Италия български художници. Директор на училището е друга отдадена на каузата българка – Детелина Кирилова, която за кратко време събира амбициозна група професионалисти от различни университети в България, които с възрожденски плам водят децата през света на българската история, култура, литература и география и с всеки следващ урок учениците разказват наученото на чудесен български език.

Благодарение на ентузиазма и креативността на учителите децата взимат участие в различни програми („Училищата като част от техните столици“, съвместно с българската Английска гимназия в София и училище в Копенхаген, Дания), превеждат книги (превод на български народни приказки, съвместно с българските училища в Швейцария, Франция, Германия, САЩ и Канада; „Добруджа някога“ – Дора Габе), създават филми („Най-дългата нощ“, „Образованието в римската провинция Тракия“, „Йосиф II – българският духовен водач от европейска величина“, „Мостове на времето (Абагар, Часослов)“, водят радиопредавания на честотите на Радио *Ватикана* (радиопредаване за Патриарх Йосиф II, изобразен на бронзовата врата на ватиканската базилика „Св. Петър“).

Училището бе обявено за иновативно училище на България в чужбина за 2016 година заради документалния филм „*Образованието в римската провинция Тракия*“. Лентата е заснета в Музея на античната книга в Тиволи, намиращ се във Вилата на император Адриан. Така българчетата не само имат възможност да „докоснат историята с ръце“, но се превръщат и в рекламно лице на музея. Една година по-късно училището получава специалната награда на младежкия международен фестивал „Арлекин“ във Варна за филма „Мостовете на времето“, посветен на първите български книги, отпечатани именно в Италия през 1561 г.

През юни 2019 г. Канал 1 на Българска национална телевизия в предаването „България от край до край“ посвети две серии на училището и неговите деца. Усилената работа на преподаватели и родители довеждат до отлични резултати и това кара всички тях да бъдат все по-отговорни към бъдещето на училището и създалата се общност.

Пътят на творческите усилия на децата от училище „Асен и Илия Пейкови“ от Рим до София се увенча и с още едно събитие. Именно книжката с преводи на разкази за деца

на Дора Габе бе избрана за една от ежеседмичните изложби в Централна библиотека на БАН – най-голямата научна библиотека в България (учредена през 1879 година към Българското книжовно дружество, прераснало през 1911 година в Българска академия на науките, която тази година чества 151 години от създаването си). Още в далечната 1950 година библиотеката слага начало-то на нова форма на читателското обслужване, а именно, ежеседмични изложби на новопостъпила литература.

Книгата „Добруджа някога“ е замислена от възрастни, но е реализирана от деца. Те са преводачите на текстовете и илюстраторите им. Чрез обединените усилия на малките българчета от България и Италия бяха събрани и преведени едни от най-забележителните разкази за Добруджа в българската литература: „Очакване“, „Вълкът“, „Най-старият дъб“, „Звездите“ и „Сън“ от първата белетристична книга на Дора Габе „Някога“ (1924 г.); „Зимна радост“, „Пролет“, „Дядовата Янкова приказка“, „Петелът Петко“, „Конекрадци“, „Сюзен“ и „Разходка“ от „Малкият добруджанец“ (1927 г.); „Абла“ и „На море“ от „Когато бях малка“ (1939). Тези „мемоарни импресии“ в творчеството на Дора Габе за деца са определени от Владимир Василев като „малки психологически етюди“, които разкриват очарованието на първооткривателството, на фантазията и първия досег на детето със света на големите. Така, пътувайки през необятния поетичен свят на голямата българска писателка, децата чрез литературата се връщат отново у дома. Умението да пишат и мислят на двата езика, прави от тези деца истински европейци, които уверено проправят път на българската литература в Италия.